ROZHODNUTIA

ROZHODNUTIE KOMISIE (EÚ) 2020/1205

zo 6. augusta 2020

o vnútroštátnych ustanoveniach týkajúcich sa obsahu kadmia vo fosforečných hnojivách oznámených Slovenskou republikou podľa článku 114 ods. 4 Zmluvy o fungovaní Európskej únie

(oznámené pod číslom C(2020) 5285)

(Iba slovenské znenie je autentické)

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 114 ods. 6,

keďže:

1. SKUTKOVÝ STAV A KONANIE

(1) Slovenská republika 9. augusta 2019 oznámila Komisii na základe článku 114 ods. 4 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“) svoj úmysel zachovať vnútroštátne ustanovenia o obsahu kadmia vo fosforečných hnojivách, odchyľujúc sa tak od nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1009 ([1]).

1.1. **Právne predpisy Únie**

1.1.1. *Článok 114 ods. 4 a 6 ZFEÚ*

(2) V článku 114 ods. 4 a 6 ZFEÚ sa stanovuje:

„4. Ak po prijatí harmonizačného opatrenia Európskym parlamentom a Radou, Radou alebo Komisiou členský štát, z dôležitých dôvodov uvedených v článku 36 alebo týkajúcich sa ochrany životného alebo pracovného prostredia, považuje za nevyhnutné zachovať vnútroštátne ustanovenia, upovedomí o nich Komisiu a uvedie dôvody ich zachovania.

[…]

6. Komisia do šiestich mesiacov po oznámení uvedenom v odsekoch 4 […] dané vnútroštátne ustanovenia schváli alebo zamietne na základe overenia, že neslúžia svojvoľnej diskriminácii alebo skrytému obmedzovaniu obchodu medzi členskými štátmi, a nebránia fungovaniu vnútorného trhu.

Ak Komisia v tejto lehote nerozhodne, vnútroštátne ustanovenia uvedené v odsekoch 4 […] sa považujú za schválené.

V prípadoch opodstatnených komplexnosťou veci a za predpokladu, že sa tým neohrozí ľudské zdravie, môže Komisia upovedomiť daný členský štát o prípadnom predĺžení uvedenej lehoty najviac o ďalších šesť mesiacov.“

([1]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1009 z 5. júna 2019, ktorým sa stanovujú pravidlá sprístupňovania EÚ produktov na hnojenie na trhu, menia nariadenia (ES) č. 1069/2009 a (ES) č. 1107/2009 a ruší nariadenie (ES) č. 2003/2003 (Ú. v. EÚ L 170, 25.6.2019, s. 1).

1.2. **Harmonizačné pravidlá v oblasti produktov na hnojenie**

1.2.1. *Nariadenie (ES) č. 2003/2003*

(3) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2003/2003 ([2]) platí pre produkty, ktoré sú umiestňované na trhu ako hnojivá označené ako „hnojivá ES“. Hnojivo, ktoré patrí k typom hnojív uvedených v prílohe I k nariadeniu (ES) č. 2003/2003 a ktoré spĺňa podmienky stanovené v uvedenom nariadení, možno označiť ako „hnojivo ES“ a je možný jeho voľný pohyb na vnútornom trhu.

(4) V prílohe I k nariadeniu (ES) č. 2003/2003 sa stanovuje úplný zoznam typov hnojív, na ktoré sa vzťahujú harmonizačné pravidlá. Pre každý typ hnojiva sa stanovujú osobitné požiadavky týkajúce sa napríklad obsahu živín, rozpustnosti živín alebo metód spracovania.

(5) Nariadenie (ES) č. 2003/2003 sa uplatňuje najmä na anorganické hnojivá. Niektoré typy hnojív, na ktoré sa vzťahuje, majú obsah fosforu 5 hm. % ekvivalentu oxidu fosforečného (P_2O_5) alebo vyšší.

(6) V článku 5 nariadenia (ES) č. 2003/2003 sa stanovuje zásada voľného obehu hnojív ES na vnútornom trhu, pričom sa v ňom uvádza, že členské štáty nesmú na základe zloženia, identifikácie, označenia alebo balenia a iných ustanovení uvedených v danom nariadení zakázať a obmedziť umiestnenie hnojív označených ako „hnojivo ES“, ktoré spĺňajú ustanovenia daného nariadenia, na trh, ani takémuto umiestneniu brániť.

(7) Nariadením (ES) č. 2003/2003 sa nestanovujú limitné hodnoty pre kontaminanty v hnojivách ES. Hnojivá ES s obsahom fosforu aspoň 5 % P_2O_5 sa preto, až na niekoľko výnimiek založených na rozhodnutiach Komisie pri uplatňovaní príslušných ustanovení ZFEÚ ([3]), voľne pohybujú na vnútornom trhu bez ohľadu na ich obsah kadmia.

(8) Úmysel Komisie riešiť otázku neúmyselného znečistenia minerálnych hnojív kadmiom bol však oznámený už v odôvodnení 15 nariadenia (ES) č. 2003/2003. Podľa neho „Hnojivá môžu byť znečistené látkami, ktoré môžu potenciálne predstavovať riziko pre zdravie ľudí a zvierat a pre životné prostredie. V nadväznosti na stanovisko Vedeckého výboru pre toxicitu, ekotoxicitu a životné prostredie (SCTEE) má Komisia v úmysle riešiť otázku neúmyselného znečistenia minerálnych hnojív kadmiom a tam, kde to bude primerané, navrhne nariadenie, ktoré má v úmysle predložiť Európskemu parlamentu a Rade. Ak je to primerané, vykoná sa podobná revízia v prípade iných znečisťujúcich látok“.

1.2.2. *Nariadenie (EÚ) 2019/1009*

(9) Nariadením (EÚ) 2019/1009 sa stanovujú harmonizačné pravidlá pre „EÚ produkty na hnojenie“. Zároveň sa ním s účinnosťou od 16. júla 2022 ruší nariadenie (ES) č. 2003/2003.

(10) EÚ produkty na hnojenie sú produkty na hnojenie, ktoré sú sprístupňované na vnútornom trhu s označením CE. EÚ produkt na hnojenie musí spĺňať požiadavky stanovené v nariadení (EÚ) 2019/1009 pre príslušnú kategóriu produktov podľa účinku (ďalej len „PFC“) a kategóriu alebo kategórie komponentných materiálov a musí byť označený v súlade s požiadavkami na označovanie stanovenými v uvedenom nariadení. Existuje sedem PFC pre EÚ produkty na hnojenie, z ktorých jedna sa týka hnojív.

(11) V nariadení (EÚ) 2019/1009 sú anorganické hnojivá upravené všeobecnejšie než v prílohe I k nariadeniu (ES) č. 2003/2003, pričom sa v ňom stanovuje niekoľko všeobecných požiadaviek týkajúcich sa ich kvality a bezpečnosti. Nariadenie (EÚ) 2019/1009 sa okrem toho uplatňuje na organické a organicko-minerálne hnojivá, ktoré nespadajú do vecnej pôsobnosti nariadenia (ES) č. 2003/2003.

(12) Nariadením (EÚ) 2019/1009 sa na úrovni EÚ zavádza pojem „fosforečné hnojivá“ pre organicko-minerálne hnojivá alebo anorganické hnojivá s obsahom makroživiny, ktorých obsah fosforu je aspoň 5 % P_2O_5.

([2]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2003/2003 z 13. októbra 2003 o hnojivách (Ú. v. EÚ L 304, 21.11.2003, s. 1).

([3]) Pozri rozhodnutia Komisie z 3. januára 2006: 2006/347/ES o vnútroštátnych ustanoveniach oznámených Švédskym kráľovstvom podľa článku 95 ods. 4 Zmluvy o ES týkajúcich sa maximálne prípustného obsahu kadmia v hnojivách (Ú. v. EÚ L 129, 17.5.2006, s. 19), 2006/348/ES o vnútroštátnych ustanoveniach oznámených Fínskou republikou podľa článku 95 ods. 4 Zmluvy o ES týkajúcich sa maximálne prípustného obsahu kadmia v hnojivách (Ú. v. EÚ L 129, 17.5.2006, s. 25) a 2006/349/ES o vnútroštátnych ustanoveniach oznámených Rakúskou republikou podľa článku 95 ods. 4 Zmluvy o ES týkajúcich sa maximálne prípustného obsahu kadmia v hnojivách (Ú. v. EÚ L 129, 17.5.2006, s. 31).

(13) V nariadení (EÚ) 2019/1009 sa po prvýkrát na úrovni Únie stanovujú limitné hodnoty kontaminantov v EÚ produktoch na hnojenie. Na základe bodu 3 písm. a) podbodu ii) v PFC 1(B) Organicko-minerálne hnojivo a bodu 2 písm. a) podbodu ii) v PFC 1(C)(I) Anorganické hnojivo s obsahom makroživiny prílohy I k uvedenému nariadeniu nesmie obsah kadmia vo fosforečných hnojivách presiahnuť limitnú hodnotu 60 mg/kg P_2O_5.

(14) Zásada voľného pohybu je zakotvená v článku 3 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2019/1009, podľa ktorého členské štáty nesmú z dôvodov týkajúcich sa zloženia, označenia alebo iných aspektov upravených uvedeným nariadením brániť tomu, aby sa EÚ produkty na hnojenie, ktoré sú v súlade s daným nariadením, sprístupňovali na trhu. Avšak podľa článku 3 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2019/1009 členský štát, ktorý k 14. júlu 2019 využíva výnimku z nariadenia (ES) č. 2003/2003 v súvislosti s obsahom kadmia v hnojivách udelenú v súlade s článkom 114 ods. 4 ZFEÚ, môže pre obsah kadmia vo fosforečných hnojivách naďalej uplatňovať na EÚ produkty na hnojenie vnútroštátne limitné hodnoty až dovtedy, kým sa nebudú pre obsah kadmia vo fosforečných hnojivách uplatňovať na úrovni Únie harmonizované limitné hodnoty, ktoré sa rovnajú limitným hodnotám uplatňovaným v dotknutom členskom štáte alebo sú nižšie ako tieto limitné hodnoty.

(15) Okrem toho má Komisia do 16. júla 2026 povinnosť zrevidovať limitné hodnoty pre obsah kadmia vo fosforečných hnojivách s cieľom posúdiť realizovateľnosť zníženia týchto limitných hodnôt na nižšiu vhodnú úroveň. Komisia musí zohľadniť environmentálne faktory, najmä v súvislosti s pôdnymi a klimatickými podmienkami, zdravotné faktory, ako aj sociálno-ekonomické faktory vrátane bezpečnosti dodávok.

1.2.3. *Voliteľný systém*

(16) Trh EÚ v oblasti produktov na hnojenie je iba čiastočne harmonizovaný.

(17) Cieľom nariadenia (ES) č. 2003/2003 je zabezpečiť voľný obeh hnojív ES na vnútornom trhu. Nevzťahuje sa však na „vnútroštátne hnojivá“, ktoré sa uvádzajú na trh členských štátov v súlade s ich príslušnými vnútroštátnymi právnymi predpismi. Výrobcovia si môžu vybrať, či hnojivo uvedú na trh ako „hnojivo ES“ alebo ako „vnútroštátne hnojivo“.

(18) V nariadení (EÚ) 2019/1009 sa tento voliteľný systém zachováva bez zmien. Zabezpečuje sa ním teda voľný pohyb EÚ produktov na hnojenie na vnútornom trhu a naďalej sa ním umožňuje uvádzanie vnútroštátnych produktov na hnojenie na trh. Možnosť výberu naďalej prináleží výrobcovi.

(19) Na základe nariadenia (ES) č. 2003/2003, pokiaľ ide o hnojivá ES, a nariadenia (EÚ) 2019/1009, pokiaľ ide o EÚ produkty na hnojenie, nesmú členské štáty z dôvodov týkajúcich sa okrem iného obsahu kadmia brániť tomu, aby sa vyhovujúce hnojivá ES a EÚ produkty na hnojenie sprístupňovali na trhu.

(20) Členské štáty však môžu zachovať alebo zaviesť akékoľvek limitné hodnoty obsahu kontaminantov vo vnútroštátnych produktoch na hnojenie, ktoré považujú za vhodné. Každého členského štátu sa do väčšej alebo menšej miery týka hrozba, ktorú akumulácia kadmia predstavuje z hľadiska dlhodobej udržateľnosti rastlinnej výroby. Väčšina členských štátov už zaviedla pravidlá obmedzujúce obsah kadmia vo vnútroštátnych produktoch na hnojenie s cieľom znížiť emisie kadmia v životnom prostredí, a tým aj expozíciu ľudí účinkom kadmia. Toto rozhodnutie sa nevzťahuje na takýto druh pravidiel.

(21) Harmonizačné pravidlá Únie teda existujú súbežne s vnútroštátnymi ustanoveniami uplatniteľnými na produkty na hnojenie.

1.3. **Oznámené vnútroštátne ustanovenia**

(22) Vnútroštátne ustanovenia oznámené Slovenskou republikou, pokiaľ ide o limitné hodnoty kadmia pre fosforečné hnojivá (ďalej len „oznámené vnútroštátne ustanovenia“), sú obsiahnuté vo vyhláške Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 577/2005 Z. z., ktorou sa ustanovujú typy hnojív, zloženie, balenie a označovanie hnojív, analytické metódy skúšania hnojív, rizikové prvky, ich limitné hodnoty pre jednotlivé skupiny hnojív, prípustné odchýlky a limitné hodnoty pre hospodárske hnojivá na účely zákona č. 136/2000 Z. z. o hnojivách a zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy.

(23) V bode 1 prílohy č. 3 k vyhláške č. 577/2005 sa pre kadmium stanovuje limitná hodnota 20 mg/kg P_2O_5. Táto limitná hodnota sa vzťahuje na tri kategórie hnojív: fosforečné hnojivá, viaczložkové hnojivá a hnojivá obsahujúce aj stopové prvky bez ohľadu na ich obsah P_2O_5. Limitná hodnota sa nevzťahuje na hnojivá ES podľa nariadenia (ES) č. 2003/2003.

(24) Slovenská republika jasne uviedla vo svojom oznámení a v doplňujúcich informáciách predložených Komisii, že jej oznámenie sa týka len fosforečných hnojív, na ktoré sa vzťahuje nariadenie (EÚ) 2019/1009 a ktoré sú dostupné na trhu na Slovensku. Takéto hnojivá sú uvedené v bode 3 písm. a) podbode ii) v PFC 1(B) a bode 2 písm. a) podbode ii) v PFC 1(C)(I) v časti II prílohy I k uvedenému nariadeniu, ktoré sa týkajú anorganických a organicko-minerálnych hnojív s celkovým obsahom fosforu rovným alebo vyšším ako 5 hm. % ekvivalentu oxidu fosforečného (P_2O_5).

(25) Okrem toho Slovenská republika potvrdila, že nežiada o žiadnu inú výnimku týkajúcu sa uvedenia produktov na hnojenie na trh v zmysle nariadenia (EÚ) 2019/1009.

1.4. **Postup**

(26) V čase prijatia nariadenia (EÚ) 2019/1009 Slovenská republika spolu s Maďarskom a Českou republikou podpísali politické vyhlásenie, v ktorom vyjadrili poľutovanie nad nízkymi ambíciami, pokiaľ ide o konečný kompromis v súvislosti s limitnou hodnotou kadmia vo fosforečných hnojivách, a zároveň naznačili, že podporujú vnútroštátne výnimky z tejto hodnoty na základe článku 114 ods. 4 ZFEÚ.

(27) Slovenská republika listom z 9. augusta 2019 oznámila Komisii svoj úmysel zachovať vnútroštátne ustanovenia týkajúce sa obsahu kadmia vo fosforečných hnojivách a odchýliť sa tak od nariadenia (EÚ) 2019/1009. Odôvodnenie, ktoré Slovenská republika uviedla, je v súlade s článkom 114 ods. 4 ZFEÚ v spojení s článkom 36 ZFEÚ založené na dôležitých dôvodoch týkajúcich sa ochrany zdravia ľudí a ochrany životného prostredia.

(28) Listom z 29. augusta 2019 Komisia potvrdila prijatie oznámenia a informovala slovenské orgány, že šesťmesačná lehota na jeho preskúmanie podľa článku 114 ods. 6 ZFEÚ uplynie 10. februára 2020.

(29) Slovenské orgány listom z 27. septembra 2019 zaslali Komisii doplňujúce informácie na podporu svojho oznámenia na základe článku 114 ods. 4 ZFEÚ. Uvedené informácie čiastočne objasňujú vecnú pôsobnosť oznámených vnútroštátnych ustanovení, ktoré chce Slovenská republika zachovať, a takisto poskytujú podrobné údaje o slovenskom trhu s hnojivami.

(30) Popri týchto doplňujúcich informáciách Slovenská republika zaslala listom z 8. novembra 2019 štúdiu, ktorú uskutočnila francúzska agentúra ANSES a ktorá sa týka expozície účinkom kadmia a návrhu referenčných hodnôt pre toxicitu pri požití (TRV), porovnávacích zdravotne neškodných hodnôt v tele (napríklad v krvi a moči) a limitných hodnôt pre kadmium v produktoch na hnojenie, ako aj v substrátoch na podporu rastlín s cieľom regulovať znečistenie poľnohospodárskych pôd a kontamináciu rastlinnej výroby ([4]).

(31) Komisia ďalej uverejnila oznámenie v *Úradnom vestníku Európskej únie* ([5]) s cieľom informovať zainteresované strany o úmysle Slovenskej republiky zachovať vnútroštátne opatrenia, ako aj o dôvodoch, na ktoré sa v súvislosti so žiadosťou odvoláva. Komisia listom z 19. novembra 2019 informovala o oznámení aj ostatné členské štáty a dala im možnosť predložiť k nemu do 30 dní pripomienky.

(32) V rámci lehoty predložili Komisii pripomienky dva členské štáty, a to Belgické kráľovstvo a Česká republika. Oba členské štáty uviedli, že nemajú žiadne pripomienky týkajúce sa oznámenia. Po zverejnení oznámenia v úradnom vestníku neboli predložené žiadne pripomienky.

(33) Vzhľadom na komplexnosť predmetnej veci a to, že samotným predĺžením lehoty nie je ohrozené ľudské zdravie, považovala Komisia v rozhodnutí oznámenom 29. januára 2020 ([6]), v súlade s článkom 114 ods. 6 tretím pododsekom ZFEÚ, za odôvodnené predĺžiť lehotu uvedenú v článku 114 ods. 6 prvom pododseku ZFEÚ o ďalších šesť mesiacov, ktoré uplynú 10. augusta 2020. Vzhľadom na to, že komplexnosť predmetnej veci sa týkala podmienok prípustnosti, Komisia si vyhradila možnosť rozhodnúť o prípustnosti oznámenia v tomto rozhodnutí.

([4]) Avis de l'Agence nationale de sécurité sanitaire de l'alimentation, de l'environnement et du travail relatif a l'Exposition au cadmium (CAS n°7440-43-9), – Propositions de valeurs toxicologiques de référence (VTR) par ingestion, de valeurs sanitaires repères dans les milieux biologiques (sang, urine, …) et de niveaux en cadmium dans les matières fertilisantes et supports de culture permettant de maîtriser la pollution des sols agricoles et la contamination des productions végétales: https://www.anses.fr/fr/system/files/VSR2015SA0140.pdf.

([5]) Ú. v. EÚ C 394, 21.11.2019, s. 2.

([6]) Rozhodnutie Komisie, ktorým sa predlžuje lehota uvedená v článku 114 ods. 6 Zmluvy o fungovaní Európskej únie v súvislosti s vnútroštátnymi ustanoveniami týkajúcimi sa maximálne prípustného obsahu kadmia v hnojivách oznámenými Slovenskou republikou podľa článku 114 ods. 4 zmluvy [C(2020) 376 final].

2. **POSÚDENIE**

2.1. **Prípustnosť**

(34) Podľa článku 114 ods. 4 a 6 ZFEÚ môže členský štát po prijatí harmonizačného opatrenia zachovať svoje prísnejšie vnútroštátne ustanovenia z dôležitých dôvodov uvedených v článku 36 ZFEÚ alebo týkajúcich sa ochrany životného alebo pracovného prostredia, a to za predpokladu, že tieto vnútroštátne ustanovenia oznámi Komisii a Komisia ich schváli.

(35) Slovenská republika žiada Komisiu o udelenie výnimky, ktorá umožní uvádzať na slovenský trh len tie fosforečné hnojivá s obsahom oxidu fosforečného (P_2O_5) aspoň 5 % P_2O_5, ktoré obsahujú najviac 20 mg kadmia/kg P_2O_5. Slovenská republika v liste z 27. septembra 2019 objasnila, že má v úmysle zachovať výnimku z limitnej hodnoty stanovenej pre kadmium vo fosforečných hnojivách, a to v anorganických hnojivách s obsahom makroživiny, ako aj v organicko-minerálnych hnojivách.

(36) Aby mohla Komisia určiť prípustnosť oznámenia, musí posúdiť, či sú príslušné oznámené vnútroštátne ustanovenia opatrením, ktoré existovalo pred harmonizáciou a ktoré je odchylné od novo zavedeného harmonizačného pravidla, a či zabezpečujú vyššiu úroveň ochrany.

2.1.1. *Posúdenie existencie oznámených vnútroštátnych ustanovení pred harmonizáciou*

(37) Na účely tohto posúdenia je dôležité zohľadniť osobitnú komplexnosť danej situácie.

(38) Po prvé, úplný zoznam úzko vymedzených typov hnojív ES stanovený v nariadení (ES) č. 2003/2003 sa nahradí úplne odlišným regulačným režimom. Nariadením (EÚ) 2019/1009 sa tak tieto typy hnojív nahradia oveľa všeobecnejšími kategóriami hnojív a rozsah harmonizácie sa rozšíri aj na iné kategórie produktov než hnojivá. Inými slovami, zatiaľ čo nariadenie (EÚ) 2019/1009 sa bude vzťahovať na všetky výrobky, ktoré boli harmonizované už na základe nariadenia (ES) č. 2003/2003, pre niektoré kategórie hnojív, ktoré patria do jeho rozšíreného rozsahu pôsobnosti, bude predstavovať prvé harmonizačné opatrenie EÚ.

(39) Po druhé, hoci sa nariadením (ES) č. 2003/2003 harmonizujú hnojivá ES, neurčuje sa ním harmonizovaná limitná hodnota pre kadmium. Inými slovami, hoci niektoré z hnojív, na ktoré sa zameriavajú oznámené vnútroštátne ustanovenia, už ako také boli predmetom harmonizačných opatrení, tieto harmonizačné opatrenia sa doteraz nezameriavali na riziko, ktoré sa má riešiť oznámenými vnútroštátnymi ustanoveniami.

(40) Po tretie, Slovenská republika nepožiadala o výnimku z nariadenia (ES) č. 2003/2003 a v súčasnosti neuplatňuje žiadnu limitnú hodnotu kadmia pre hnojivá ES.

(41) V dôsledku tejto komplexnosti vznikla otázka, či by sa mohli oznámené vnútroštátne ustanovenia považovať za ustanovenia, ktoré zostávajú v platnosti a upovedomí sa o nich Komisia v súlade s článkom 114 ods. 4 ZFEÚ vo vzťahu k nariadeniu (EÚ) 2019/1009, pričom sa zohľadní harmonizácia stanovená nariadením (ES) č. 2003/2003.

(42) Na jednej strane sa článkom 3 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2019/1009 predchádzajúce výnimky stanovené v článku 5 nariadenia (ES) č. 2003/2003 rozširujú na článok 3 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2019/1009, čím sa umožňuje, aby sa existujúce vnútroštátne opatrenia, ktoré sa na základe oznámení podľa článku 114 ods. 4 ZFEÚ a rozhodnutí Komisie podľa článku 114 ods. 6 ZFEÚ právoplatne uplatňujú na hnojivá patriace do rozsahu harmonizácie stanoveného v nariadení (ES) č. 2003/2003, uplatňovali aj na EÚ produkty na hnojenie, ktoré budú po prvýkrát patriť do novo rozšíreného rozsahu harmonizácie na základe nariadenia (EÚ) 2019/1009. Tým sa potvrdzuje aj to, že nariadenie (EÚ) 2019/1009 je pokračovaním harmonizácie vyplývajúcej z nariadenia (ES) č. 2003/2003.

(43) Na druhej strane sa v odôvodnení 11 nariadenia (EÚ) 2019/1009 potvrdzuje, že parafrázovaním článku 114 ods. 4 ZFEÚ zákonodarca usúdil, že nariadenie (EÚ) 2019/1009 by sa malo vziať do úvahy na účely posúdení podľa článku 114 ods. 4 ZFEÚ:

„Niekoľko členských štátov má zavedené vnútroštátne ustanovenia, ktorými sa obmedzuje obsah kadmia vo fosforečných hnojivách z dôvodov týkajúcich sa ochrany zdravia ľudí a ochrany životného prostredia. Ak by členský štát považoval za potrebné zachovať takéto vnútroštátne ustanovenia po tom, ako sa podľa tohto nariadenia prijmú harmonizované limitné hodnoty, a dovtedy, kým uvedené harmonizované limitné hodnoty nebudú rovnaké alebo nižšie ako vnútroštátne limitné hodnoty, ktoré sú už v platnosti, mal by ich oznámiť Komisii v súlade s článkom 114 ods. 4 ZFEÚ. Okrem toho, v súlade s článkom 114 ods. 5 ZFEÚ, ak by členský štát

považoval za potrebné zaviesť nové vnútroštátne ustanovenia, ako sú napríklad ustanovenia obmedzujúce obsah kadmia vo fosforečných hnojivách, na základe vedeckých dôkazov týkajúcich sa ochrany životného alebo pracovného prostredia z dôvodu problému, ktorý je špecifický pre daný členský štát a ktorý vznikol po prijatí uvedeného nariadenia, mal by plánované ustanovenia, ako aj dôvody ich zavedenia oznámiť Komisii. […]“

(44) Takýto výklad potvrdzuje aj rozdiel vo vecnej pôsobnosti nariadenia (ES) č. 2003/2003 a nariadenia (EÚ) 2019/1009, v rámci ktorého nariadenie (EÚ) 2019/1009 nahrádza nariadenie (ES) č. 2003/2003 nielen z hľadiska rozšíreného rozsahu pôsobnosti, ale aj z hľadiska úplne iného regulačného režimu.

(45) Takisto možno poukázať na to, že v predchádzajúcich prípadoch, v ktorých nové harmonizačné opatrenie nahradilo už existujúce opatrenie, sa Súdny dvor Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) odvolával len na novo prijaté harmonizačné opatrenie ako na opatrenie, ktoré by sa malo vziať do úvahy na účely posúdení podľa článku 114 ods. 4 ZFEÚ ([7]).

(46) Záverom možno povedať, že vzhľadom na to, že nariadenie (EÚ) 2019/1009 je harmonizačným opatrením, ktoré by sa malo vziať do úvahy na účely posúdenia oznámených vnútroštátnych ustanovení podľa článku 114 ods. 4 ZFEÚ, je úlohou Komisie overiť, či oznámené vnútroštátne ustanovenia existovali pred harmonizáciou, v súlade s požiadavkou článku 114 ods. 4 ZFEÚ.

(47) Po štvrté, v nariadení (EÚ) 2019/1009 aj nariadení (ES) č. 2003/2003 sa uplatňuje už opísaný voliteľný systém, čo znamená, že popri harmonizačných pravidlách EÚ môžu existovať aj vnútroštátne pravidlá s rovnakou vecnou pôsobnosťou, ako majú harmonizačné pravidlá, ale len vo vzťahu k produktom, ktoré sa neuvádzajú na trh na základe harmonizačných pravidiel. Oznámené vnútroštátne ustanovenia sa doteraz vzťahovali len na takéto produkty, t. j. na hnojivá označené v odôvodnení 17 ako „vnútroštátne hnojivá“. Súčasné uplatňovanie oznámených vnútroštátnych ustanovení na takéto vnútroštátne hnojivá je preto zákonné, pretože osoba uvádzajúca hnojivá na trh môže, ale nemusí uviesť hnojivá na trh na základe harmonizačných pravidiel. Slovenská republika má však teraz v úmysle uplatňovať tie isté oznámené vnútroštátne ustanovenia ako výnimku z nariadenia (EÚ) 2019/1009, hoci sa neuplatňujú ako výnimka z nariadenia (ES) č. 2003/2003.

(48) V dôsledku tejto komplexnosti vzniká otázka, či je možné považovať oznámenie, ktoré predložila Slovenská republika, za zachovanie vnútroštátnych ustanovení na účely článku 114 ods. 4 ZFEÚ, a nie za zavedenie vnútroštátnych ustanovení po prijatí harmonizačného opatrenia v súlade s článkom 114 ods. 5 ZFEÚ.

(49) V prvom rade možno uviesť, že oznámené vnútroštátne ustanovenia sú v platnosti v ich súčasnom stave od roku 2005. Boli teda v platnosti v čase vypracúvania nariadenia (EÚ) 2019/1009, a preto predchádzajú uvedenému nariadeniu. Slovenská republika tak nepožaduje zavedenie vnútroštátnych ustanovení po prijatí harmonizačného opatrenia, čo by bolo predmetom oznámenia podľa článku 114 ods. 5 ZFEÚ.

(50) Na druhej strane by mohla vzniknúť otázka, či sa oznámené vnútroštátne ustanovenia zachovajú v zmysle článku 114 ods. 4 ZFEÚ, keďže oznámené vnútroštátne ustanovenia sa v ich súčasnom stave nevzťahujú na hnojivá ES. Slovenská republika má však v úmysle uplatňovať oznámené vnútroštátne ustanovenia aj na EÚ produkty na hnojenie. Aby to bolo možné, je potrebné vykonať úpravu slovenských právnych predpisov.

(51) S cieľom stanoviť, či oznámené vnútroštátne ustanovenia existovali pred harmonizáciou v zmysle článku 114 ods. 4 ZFEÚ, aj keď by bola potrebná ich mierna úprava, aby sa vzťahovali aj na EÚ produkty na hnojenie, kým hnojivá ES zostanú vylúčené, je dôležité posúdiť účel rozlišovania medzi článkom 114 ods. 4 a 5 ZFEÚ.

(52) Túto odlišnosť rieši judikatúra Súdneho dvora. Vo veci C-3/00 Dánsko/Komisia Súdny dvor rozhodol vo vzťahu k článku 95 ZES, ktorý zodpovedá článku 114 ZFEÚ:

„Rozdiel medzi dvomi situáciami uvedenými v článku 95 spočíva v tom, že v prvej situácii boli vnútroštátne ustanovenia prijaté pred harmonizačným opatrením. Zákonodarca Spoločenstva ich teda pozná, ale nemôže alebo nechce sa nimi riadiť pri harmonizácii. Považuje sa preto za prijateľné, aby členský štát požiadal o zachovanie svojich vnútroštátnych ustanovení. S týmto cieľom Zmluva o ES vyžaduje, aby takéto vnútroštátne ustanovenia boli opodstatnené dôležitými dôvodmi v zmysle článku 30 ES alebo ochranou životného alebo pracovného prostredia. Naopak v druhej situácii je vyššia pravdepodobnosť, že prijatie nových vnútroštátnych právnych predpisov ohrozí harmonizáciu. Inštitúcie Spoločenstva jednoznačne nemohli pri vypracúvaní harmonizačného opatrenia zohľadniť znenie vnútroštátnych ustanovení. V takom prípade sa nezohľadňujú požiadavky uvedené v článku 30 ES

([7]) Pozri vec C-360/14 P, *Nemecko/Komisia*.

a prijateľné sú len dôvody týkajúce sa ochrany životného alebo pracovného prostredia pod podmienkou, že členský štát predloží nové vedecké poznatky a že potreba zaviesť nové vnútroštátne ustanovenia vyplýva z problému špecifického pre dotknutý členský štát, ktorý vznikol po prijatí harmonizačného opatrenia“ ([8]).

(53) Vzhľadom na citovanú judikatúru je potrebné vziať do úvahy, že účelom rozlišovania medzi článkom 114 ods. 4 a 5 ZFEÚ je zaviesť striktnejšie požiadavky na odôvodnenie v prípadoch, v ktorých je vyššia pravdepodobnosť, že dôjde k ohrozeniu harmonizácie z dôvodu, že zákonodarca v čase vypracovania harmonizačného opatrenia nepoznal príslušné vnútroštátne ustanovenie.

(54) Ako už bolo uvedené, oznámené vnútroštátne ustanovenia sú v platnosti v ich súčasnom stave od roku 2005. Boli teda v platnosti v čase vypracúvania nariadenia (EÚ) 2019/1009, a preto predchádzajú uvedenému nariadeniu.

(55) Z posúdenia vplyvu k návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovujú pravidlá sprístupňovania hnojivých výrobkov s označením CE na trhu ([9]), je ďalej zrejmé, že zákonodarca Únie poznal oznámené vnútroštátne ustanovenia pri vypracúvaní nariadenia (EÚ) 2019/1009. V dôsledku toho by sa mali oznámené vnútroštátne ustanovenia považovať za existujúce pred harmonizáciou z hľadiska článku 114 ods. 4 ZFEÚ.

(56) Ako už bolo uvedené, nariadenie (EÚ) 2019/1009 sa považuje za relevantné harmonizačné opatrenie pre toto konkrétne posúdenie. Oznámené vnútroštátne ustanovenia sa majú preto posúdiť z hľadiska uvedeného nariadenia. Zostáva posúdiť, či sú oznámené vnútroštátne ustanovenia výnimkou z nariadenia (EÚ) 2019/1009 a či sú prísnejšie ako dané nariadenie.

2.1.2. *Posúdenie prísnosti oznámených vnútroštátnych ustanovení vo vzťahu k nariadeniu (EÚ) 2019/1009*

(57) Zatiaľ čo limitná hodnota obsahu kadmia vo fosforečných hnojivách stanovená v bode 3 písm. a) podbode ii) v PFC 1(B) a bode 2 písm. a) podbode ii) v PFC 1(C)(I) v časti II prílohy I k nariadeniu (EÚ) 2019/1009, od ktorého sa oznámené vnútroštátne ustanovenia odchyľujú, je stanovená ako 60 mg/kg P_2O_5, oznámené vnútroštátne ustanovenia stanovujú limitnú hodnotu pre kadmium 20 mg/kg P_2O_5. Je preto zrejmé, že oznámené vnútroštátne ustanovenia sa odchyľujú od ustanovení nariadenia (EÚ) 2019/1009 a sú prísnejšie ako ustanovenia daného nariadenia.

(58) Vzhľadom na už uvedené skutočnosti možno vyvodiť tieto závery: 1. oznámené vnútroštátne ustanovenia boli prijaté pred harmonizačným opatrením a zákonodarca ich poznal v čase vypracúvania harmonizačného opatrenia, konkrétne nariadenia (EÚ) 2019/1009. Mali by sa preto považovať za opatrenie existujúce pred harmonizáciou podľa článku 114 ods. 4 ZFEÚ a 2. oznámené vnútroštátne ustanovenia, ktoré sú odchylné od bodu 3 písm. a) podbodu ii) v PFC 1(B) a bodu 2 písm. a) podbodu ii) v PFC 1(C)(I) v časti II prílohy I k nariadeniu (EÚ) 2019/1009, sú prísnejšie ako nariadenie (EÚ) 2019/1009.

(59) Komisia sa preto domnieva, že oznámenie predložené Slovenskou republikou je plne prípustné podľa článku 114 ods. 4 ZFEÚ.

2.2. **Posúdenie podstaty veci**

(60) V súlade s článkom 114 ods. 4 a ods. 6 prvým pododsekom ZFEÚ musí Komisia zistiť, či sú splnené všetky podmienky umožňujúce členskému štátu zachovať si vnútroštátne ustanovenia, ktoré sa odchyľujú od harmonizačného opatrenia Únie stanoveného v uvedenom článku.

(61) Komisia musí najmä posúdiť, či sú oznámené vnútroštátne ustanovenia opodstatnené na základe dôležitých dôvodov uvedených v článku 36 ZFEÚ alebo dôvodov, ktoré sa týkajú ochrany životného alebo pracovného prostredia, a či neprekračujú rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie oprávneného sledovaného cieľa. Okrem toho v prípadoch, v ktorých sa Komisia domnieva, že vnútroštátne ustanovenia spĺňajú uvedené podmienky, musí podľa článku 114 ods. 6 ZFEÚ skontrolovať, či tieto vnútroštátne ustanovenia neslúžia svojvoľnej diskriminácii alebo skrytému obmedzovaniu obchodu medzi členskými štátmi a či nebránia fungovaniu vnútorného trhu.

([8]) Vec C-3/00 *Dánsko/Komisia*, bod 58. Ďalej potvrdené napr. vo veciach T-234/04 *Holandské kráľovstvo/Komisia*, bod 58, spojené veci T-366/03 a T-235/04 *Land Oberösterreich a Rakúsko/Komisia*, bod 62 a C-512/99 *Nemecko/Komisia*, bod 41.

([9]) Pozri posúdenie vplyvu k návrhu Komisie zamerané osobitne na limitnú hodnotu kadmia, SWD(2016) 64 final, ČASŤ 2/2; https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/10102/2016/EN/SWD-2016-64-F1-EN-MAIN-PART-2.PDF; pozri najmä strany 5, 6, 25, 28, 29, 32 a prílohu I.

(62) Z hľadiska časového rámca stanoveného článkom 114 ods. 6 ZFEÚ Komisia pri preskúmavaní, či sú vnútroštátne opatrenia oznámené podľa článku 114 ods. 4 ZFEÚ opodstatnené, musí vychádzať z odôvodnenia predloženého oznamujúcim členským štátom. Dôkazné bremeno spočíva na žiadajúcom členskom štáte, ktorý sa usiluje o zachovanie vnútroštátnych opatrení.

(63) Ak má však Komisia k dispozícii informácie, na základe ktorých môže byť potrebné preskúmať harmonizačné opatrenie Únie, od ktorého sa oznámené vnútroštátne ustanovenia odchyľujú, môže takéto informácie vziať do úvahy pri posudzovaní oznámených vnútroštátnych ustanovení.

2.2.1. *Stanovisko Slovenskej republiky*

(64) Stanovisko Slovenskej republiky vo vzťahu k obsahu kadmia vo fosforečných hnojivách s obsahom aspoň 5 % P_2O_5 je motivované dlhodobou ochranou pôdy a výslednou ochranou ľudského zdravia a životného prostredia.

(65) Slovenská republika vo svojom oznámení Komisii analyzovala predpokladané účinky limitnej hodnoty 60 mg/kg P_2O_5 stanovenej v nariadení (EÚ) 2019/1009 na jej vnútroštátne územie. Táto limitná hodnota vyvoláva vážne obavy, pokiaľ ide o ochranu ľudského zdravia a životného prostredia. Kadmium sa kvalifikuje ako karcinogénna látka a je zaradené medzi najtoxickejšie prvky. Rastliny ľahko absorbujú kadmium, čím sa kadmium dostáva do potravinového reťazca. Slovenská republika preto zdôrazňuje potrebu ďalšieho zníženia expozície účinkom kadmia, ktoré sa dostáva do tela konzumáciou potravín.

(66) Popri obavách o zdravie ľudí Slovenská republika takisto predložila odôvodnenia týkajúce sa ochrany životného prostredia a dlhodobej ochrany svojich pôd, ktoré sú prevažne kyslé alebo extrémne kyslé, a preto náchylnejšie na akumuláciu kadmia, v dôsledku čoho potrebujú väčšiu ochranu.

(67) Slovenská republika vychádza vo svojom odôvodnení z viacerých štúdií, ktoré dávajú hromadenie kadmia v ľudskom tele do súvislosti s viacerými zdravotnými problémami, ako sú nežiaduce účinky na srdce, pľúca, kosti, pohlavné žľazy a najmä obličky, ako aj osteoporóza ([10]). Slovenská republika podobne vychádza z rôznych zdrojov vo vzťahu k hromadeniu kadmia v pôde ([11]). V týchto zdrojoch sa uvádza priama súvislosť medzi hromadením kadmia v pôde, nevyhnutným prenosom do potravín a krmív a nežiaducimi účinkami na ľudské zdravie.

(68) Argumentuje sa najmä tým, že faktor prenosu kadmia z pôdy do rastlín do veľkej miery závisí od hodnoty pH pôdy, pričom najvyššie riziko predstavujú kyslé pôdy. Čím je pôda kyslejšia, tým viac kadmia sa dostáva do rastliny (už aj pri nižšom obsahu kadmia v pôde), v dôsledku čoho sa dostáva do potravinového reťazca rýchlejšie a vo väčších množstvách.

(69) Vzhľadom na to, že kadmium je nerozložiteľný kontaminant, pretrváva v pôde 75 až 380 rokov a neexistujú žiadne mechanizmy, ktoré by viedli k jeho rozkladu. Naopak sa hromadí, pretože jeho mobilita v pôde je oveľa nižšia ako mobilita vo vzduchu alebo vode. Silne sa viaže na organickú hmotu vo vrchných horizontoch pôd. Hlavnými faktormi určujúcimi mobilitu kadmia v pôde sú hodnota pH pôdy, obsah humusu a organických látok rozpustných vo vode, prítomnosť oxihydroxidov a konkurenčných iónov a výrazná vlhkosť.

(70) Viac ako 70 % poľnohospodárskych pôd Slovenska sú kyslé až extrémne kyslé pôdy. V kontexte posúdenia mobility kadmia v pôdno-rastlinnom systéme je to preto vysoko negatívny a významný faktor.

([10]) Napríklad Wexler, P., *Encyclopedia of Toxicology*, Academic Press, 1999 a Švédske ministerstvo pre podnikanie a inovácie, *Swedish position on risks to human health posed by cadmium*, N2016/02227/JM, 14. septembra 2016.

([11]) Čurlík, J., Potenciálne toxické stopové prvky a ich distribúcia v pôdach Slovenska, Prírodovedecká fakulta Univerzity Komenského, Bratislava, 2012, s. 285 – 287,
(Čurlík, 2012). OECD, *Cadmium: Risk reduction monogragraph No 5*, Riaditeľstvo pre životné prostredie OECD, Paríž, 1994, a Christensen, J. B., Haung, P. M., „Solid phase cadmium and the reaction of aqueous cadmium with soil surfaces“, v: McLaughlin, M. J., Singh, B. R. (vyd.), *Cadmium and plants*, Kluwer Academic Publishers, Londýn, 1999, s. 65 – 96.

(71) Okrem toho, že sú pôdy na Slovensku vysoko kyslé, zvyšuje sa aj ich nedostatok organickej hmoty. Pravidelný a dostatočný prísun organickej hmoty do pôdy je možné zabezpečiť formou organického hnojenia, čo úzko súvisí s chovom hospodárskych zvierat. Obsah organického uhlíka a kvalita organickej hmoty sa v poľnohospodárskych pôdach Slovenska výrazne zmenili po roku 1990, od kedy sa začali znižovať stavy hospodárskych zvierat. V rámci krajín EÚ patrí Slovenská republika medzi krajiny s najnižším počtom dobytčích jednotiek na hektár. Je to preto ďalší dôvod, prečo je možnosť nezvyšovať v pôdach na Slovensku obsah kadmia tak dôležitá.

(72) Slovenská republika ďalej zdôraznila, že je mimoriadne dôležité vylúčiť alebo obmedziť prenikanie kadmia z fosforečných hnojív do poľnohospodárskej pôdy, pretože v niektorých jej pôdach sa zistili vysoké koncentrácie kadmia, ktoré sú výsledkom rôznych faktorov zahŕňajúcich prirodzené geochemické zloženie, atmosférickú depozíciu alebo predchádzajúce priemyselné činnosti v blízkosti týchto oblastí. Na poľnohospodárskych plochách je koncentrácia kadmia najmä antropogénneho pôvodu a je do veľkej miery výsledkom používania fosforečných hnojív. Ďalší tlak na pôdu na už uvedených plochách v dôsledku používania fosforečných hnojív je preto neželateľný a mohol by mať nežiaduce účinky na ľudské zdravie.

(73) Prevažná väčšina fosforečných hnojív na slovenskom trhu sú hnojivá ES. Napriek tomu má väčšina hnojív ES na slovenskom trhu obsah kadmia nižší ako 20 mg/kg P_2O_5. Slovenská republika sa obáva, že aj keď 95 % dovážaných hnojív už dodržiava budúcu limitnú hodnotu 60 mg/kg P_2O_5 stanovenú v nariadení (EÚ) 2019/1009, na Slovensku sú oblasti, kde sa obsah kadmia zvyšuje v pôde aj v poľnohospodárskych produktoch. Tento jav už viedol k zvýšeniu obsahu kadmia v detských potravinách. Slovenská republika sa ďalej obáva, že sa vývoj dovozu v budúcnosti zmení, čo povedie k výraznému zvýšeniu obchodovania s výrobkami s vyšším obsahom kadmia ako 20 mg/kg P_2O_5, v dôsledku čoho dôjde k ďalšiemu hromadeniu kadmia v pôde a jeho následnému prenosu do potravinového reťazca.

(74) A napokon Slovenská republika uvádza, že na Slovensku neexistujú žiadni výrobcovia fosforečných hnojív, preto neexistuje obava, že by sa požadovanou výnimkou zvýhodňoval domáci výrobca.

2.2.2. *Zhodnotenie stanoviska Slovenskej republiky*

2.2.2.1. Opodstatnenie na základe dôležitých dôvodov uvedených v článku 36 ZFEÚ alebo dôvodov týkajúcich sa ochrany životného alebo pracovného prostredia

(75) Cieľom oznámených vnútroštátnych ustanovení je dosiahnuť vyššiu úroveň ochrany ľudského zdravia a životného prostredia, než akú zabezpečuje nariadenie (EÚ) 2019/1009 z hľadiska expozície účinkom kadmia, tým, že sa zabráni ďalšiemu hromadeniu kadmia v pôde. Tento cieľ sa má dosiahnuť prostredníctvom zachovania nižšej maximálnej limitnej hodnoty kadmia vo fosforečných hnojivách, ktoré obsahujú aspoň 5 hm. % P_2O_5, v porovnaní s harmonizovanou limitnou hodnotou stanovenou v nariadení (EÚ) 2019/1009.

(76) Z hľadiska ochrany ľudského zdravia je potrebné uviesť, že pre ľudí je kadmium nepodstatný a toxický prvok a nemá žiadny prínos pre rastliny ani zvieratá. Najmä oxid kademnatý bol klasifikovaný ako karcinogénna látka kategórie 2 podľa nariadenia (ES) č. 1272/2008 ([12]).

(77) Výskyt kadmia v rastlinách a príjem kadmia z potravín by z dlhodobého hľadiska mohli viesť k nežiaducim účinkom na ľudské zdravie. Okrem toho sa po absorbovaní do ľudského tela účinne ukladá a hromadí v tele počas celého života človeka ([13]).

(78) Kadmium môže poškodiť obličky, čo vedie k nadmernej tvorbe bielkovín v moči. Závažnosť účinku závisí od trvania a úrovne pôsobenia kadmia. Poškodenie kostry je ďalším závažným následkom chronickej expozície účinkom kadmia na úrovniach o niečo vyšších, ako sú hodnoty, pri ktorých sú včasným indikátorom bielkoviny v moči. Kadmium sa ukladá najmä v pečeni a obličkách, jeho vylučovanie je pomalé a v ľudskom tele môže zostať celé desaťročia.

([12]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1272/2008 zo 16. decembra 2008 o klasifikácii, označovaní a balení látok a zmesí, o zmene, doplnení a zrušení smerníc 67/548/EHS a 1999/45/ES a o zmene a doplnení nariadenia (ES) č. 1907/2006 (Ú. v. EÚ L 353, 31.12.2008, s. 1).

([13]) Pozri vedeckú správu Európskeho úradu pre bezpečnosť potravín o expozícii európskej populácie kadmiu prostredníctvom stravy z roku 2012 zverejnenú na adrese: https://www.efsa.europa.eu/sites/default/files/scientific_output/files/main_documents/2551.pdf [Vestník EFSA (EFSA Journal) 2012; 10(1)]

(79) Všeobecná verejnosť je vystavená pôsobeniu kadmia z viacerých zdrojov vrátane fajčenia. V prípade nefajčiarov sú najvýznamnejším zdrojom príjmu kadmia potraviny. Kadmium je primárne toxické pre obličky, ale môže spôsobovať aj demineralizáciu kostí a bola stanovená štatistická súvislosť so zvýšeným rizikom rakoviny pľúc, sliznice maternice, močového mechúra a prsníka ([14]). Okrem toho nemožno vylúčiť zdravotné riziká u dospelých fajčiarov a u ľudí s nedostatočným ukladaním železa v tele a/alebo žijúcich v blízkosti priemyselných zdrojov ([15]).

(80) Ďalšie hromadenie kadmia v pôdach môže mať okrem vplyvu na ľudské zdravie aj negatívny vplyv na biodiverzitu pôdy, a tým na funkcie pôdy (napr. rozkladanie organickej hmoty), ako aj na kvalitu podzemných vôd v dôsledku vylúhovania do pôdy. Na toxicitu aj biologickú dostupnosť kadmia majú vplyv vlastnosti pôdy. Mobilita a biologická dostupnosť sú vyššie v kyslejších pôdach a nižšie v kriedových/vápenatých pôdach. Berúc do úvahy, že: 1. približne 70 % poľnohospodárskych pôd na Slovensku sú kyslé alebo extrémne kyslé pôdy; 2. postupne sa zvyšuje nedostatok organickej hmoty v poľnohospodárskych pôdach Slovenska v dôsledku nízkeho počtu poľnohospodárskych zvierat na Slovensku a 3. pôdy Slovenska sú už vysoko kontaminované kadmiom v dôsledku rôznych už opísaných faktorov, môžeme dospieť k záveru, že pre tento členský štát existuje špecifická situácia, v dôsledku ktorej je zvlášť zraniteľný z hľadiska hromadenia kadmia v pôdach.

(81) Obavy týkajúce sa rizika, ktoré predstavuje kadmium pre ľudské zdravie a životné prostredie, už Rada uviedla vo svojom uznesení z 25. januára 1988 ([16]). Rada zdôraznila význam obmedzenia prienikov kadmia do pôd zo všetkých zdrojov vrátane difúznych zdrojov (napr. atmosférickej depozície, fosforečných hnojív, čistiarenského kalu a iných) okrem iného prostredníctvom „vhodných regulačných opatrení týkajúcich sa obsahu kadmia vo fosforečných hnojivách na základe vhodnej technológie, ktorá si nevyžaduje neprimerané náklady a zohľadňuje environmentálny stav v jednotlivých regiónoch Spoločenstva“.

(82) V roku 2002 Vedecký výbor pre zdravotné a environmentálne riziká dospel k záveru, že limitná hodnota 40 mg/kg P_2O_5 alebo vyššia by viedla k hromadeniu kadmia vo väčšine pôd Európskej únie. Naproti tomu sa predpokladalo, že pri limitnej hodnote 20 mg/kg P_2O_5 alebo nižšej by nedošlo k dlhodobému hromadeniu v pôde počas 100 rokov, ak sa neberú do úvahy iné prieniky kadmia.

(83) V odôvodnení 15 nariadenia (ES) č. 2003/2003 sa už uviedlo, že Komisia má v úmysle riešiť otázku neúmyselného znečistenia minerálnych hnojív kadmiom.

(84) Komisia vo svojom návrhu nariadenia (EÚ) 2019/1009 ([17]) dospela na základe vedeckých údajov dostupných pri posudzovaní vplyvov k záveru, že kadmiové kovy a oxid kademnatý môžu vo všeobecnosti predstavovať závažné riziká pre zdravie. Komisia navrhla stanovenie limitnej hodnoty 60 mg/kg P_2O_5 vo fosforečných hnojivách a postupné zníženie tejto limitnej hodnoty na 20 mg/kg P_2O_5 počas 12 rokov po uplatnení nového nariadenia.

(85) Okrem toho sa všeobecne uznáva, že kadmium v hnojivách je nepochybne najväčším zdrojom prieniku kadmia do pôdy a potravinového reťazca ([18]). V nariadení (EÚ) 2019/1009 sa stanovuje limitná hodnota 60 mg/kg P_2O_5 platná od 16. júla 2022. Prevažná väčšina hnojív dostupných na európskom trhu už spĺňa túto limitnú hodnotu. Aj keď je na základe dostupných vedeckých údajov zavedenie tejto limitnej hodnoty krok správnym smerom, nie je pravdepodobné, že z dlhodobého hľadiska dôjde k výraznému zníženiu hromadenia kadmia v pôdach.

(86) Uznávajúc potrebu ambicióznejšej harmonizovanej limitnej hodnoty obsahu kadmia vo fosforečných hnojivách v budúcnosti, nariadenie (EÚ) 2019/1009 zaväzuje Komisiu, aby prehodnotila tieto limitné hodnoty s cieľom znížiť ich, ak to bude možné.

(87) Na základe uvedených skutočností je potrebné zohľadniť, že maximálna limitná hodnota stanovená v oznámených vnútroštátnych ustanoveniach je odôvodnená potrebou ochrany ľudského zdravia a života a ochrany životného prostredia.

([14]) Vestník EFSA (EFSA Journal) 2012; 10(1).

([15]) Správa o posúdení rizika v EÚ týkajúca sa kadmia a oxidu kademnatého, ako sa uvádza v SWD(2016) 64 final, s. 11.

([16]) Ú. v. ES C 30, 4.2.1988, s. 1.

([17]) COM(2016) 0157 final – 2016/084 (COD).

([18]) Pozri štúdiu *Revisiting and updating the effect of phosphate fertilizers to cadmium accumulation in European agricultural soils* (Prehodnotenie a aktualizácia vplyvu fosforečných hnojív na akumuláciu kadmia v európskych poľnohospodárskych pôdach) od Erika Smoldersa a Laetitie Sixovej, ktorú realizovala spoločnosť Fertilizers Europe v roku 2013, uverejnenú na stránke http://ec.europa.eu/health/scientific_committees/environmental_risks/docs/scher_o_168_rd_en.pdf.

2.2.2.2. Neexistencia svojvoľnej diskriminácie alebo skrytého obmedzovania obchodu medzi členskými štátmi alebo prekážky pre fungovanie vnútorného trhu

a) Neexistencia svojvoľnej diskriminácie

(88) V článku 114 ods. 6 ZFEÚ sa Komisia zaväzuje overiť, či zachovanie oznámených opatrení neslúži svojvoľnej diskriminácii. Podľa judikatúry Súdneho dvora ([19]) sa v záujme vylúčenia diskriminácie nesmú porovnateľné situácie posudzovať rozdielne a rozdielne situácie sa nesmú posudzovať rovnako, pokiaľ to nie je objektívne odôvodnené. Neexistencia diskriminácie znamená, že vnútroštátne obmedzenia obchodu sa nemôžu využívať tak, aby spôsobili diskrimináciu, pokiaľ ide o tovar pochádzajúci z iných členských štátov.

(89) Slovenská republika uviedla, že v súčasnosti sa na Slovensku nevyrábajú žiadne fosforečné hnojivá. Komisia ďalej uvádza, že ak by sa v budúcnosti zaviedla na Slovensku takáto výroba, oznámené vnútroštátne ustanovenia by sa v každom prípade uplatňovali na domáce produkty aj produkty vyrobené v iných členských štátoch. Vzhľadom na neexistenciu akéhokoľvek dôkazu, ktorý by svedčil o opaku, možno dospieť k záveru, že oznámené vnútroštátne ustanovenia nie sú prostriedkom svojvoľnej diskriminácie.

b) Neexistencia skrytého obmedzovania obchodu

(90) Vnútroštátne opatrenia, ktoré stanovujú prísnejšie podmienky na uvedenie produktov na trh ako nariadenie Únie, by obvykle predstavovali prekážku v obchode. Dôvodom je, že v dôsledku vnútroštátneho ustanovenia sa v prípade niektorých z produktov, ktoré sa zákonným spôsobom uvádzajú na trh vo zvyšnej časti Únie, predpokladá, že sa neuvedú na trh v dotknutom členskom štáte. Podmienkami stanovenými v článku 114 ods. 6 ZFEÚ sa má zabrániť tomu, aby sa obmedzenia založené na kritériách uvedených v odsekoch 4 a 5 uvedeného článku uplatňovali v prípade neprimeraných dôvodov a aby v skutočnosti predstavovali hospodárske opatrenia komplikujúce dovoz výrobkov z ostatných členských štátov, a teda prostriedok nepriamej ochrany vnútroštátnej výroby ([20]).

(91) Vzhľadom na to, že oznámené vnútroštátne ustanovenia takisto ukladajú hospodárskym subjektom so sídlom v iných členských štátoch v inak harmonizovanej oblasti prísnejšiu limitnú hodnotu obsahu kadmia vo fosforečných hnojivách, mohli by predstavovať skryté obmedzovanie obchodu alebo prekážku pri fungovaní vnútorného trhu.

(92) Vzhľadom na neexistenciu akéhokoľvek dôkazu, ktorý by svedčil o tom, že vnútroštátne ustanovenia predstavujú v skutočnosti opatrenie, ktoré má chrániť vnútroštátnu výrobu, možno dospieť k záveru, že nepredstavujú skryté obmedzovanie obchodu medzi členskými štátmi. Komisia preto musí zvážiť, či oznámené vnútroštátne ustanovenia predstavujú prekážku pre fungovanie vnútorného trhu.

c) Neexistencia prekážok pre fungovanie vnútorného trhu

(93) V článku 114 ods. 6 ZFEÚ sa Komisia zaväzuje overiť, či zachovanie oznámených opatrení predstavuje prekážku pre fungovanie vnútorného trhu. Túto podmienku nemožno vysvetľovať tak, že zakazuje schválenie akéhokoľvek vnútroštátneho opatrenia, ktoré môže ovplyvniť fungovanie vnútorného trhu. V skutočnosti akékoľvek vnútroštátne opatrenie, ktoré sa odchyľuje od harmonizačného opatrenia zameraného na vytvorenie a fungovanie vnútorného trhu, vo svojej podstate predstavuje opatrenie, ktoré pravdepodobne ovplyvní vnútorný trh. Aby sa v dôsledku toho zachoval užitočný charakter postupu stanoveného v článku 114 ZFEÚ, v zmysle článku 114 ods. 6 ZFEÚ sa koncept prekážky pre fungovanie vnútorného trhu musí chápať ako neprimeraný účinok, pokiaľ ide o sledovaný cieľ ([21]).

([19]) Napr. C-492/14, Essent Belgium, bod 80, rozhodnutie Komisie (EÚ) 2018/702 z 8. mája 2018 o vnútroštátnych predpisoch o pridávaní dusitanov do určitých mäsových výrobkov, ktoré oznámilo Dánsko, bod 52 (Ú. v. EÚ L 118, 14.5.2018, s. 7), rozhodnutie Komisie 2006/348/ES z 3. januára 2006 o vnútroštátnych ustanoveniach oznámených Fínskou republikou podľa článku 95 ods. 4 Zmluvy o ES týkajúcich sa maximálne prípustného obsahu kadmia v hnojivách, bod 38 (Ú. v. EÚ L 129, 17.5.2006, s. 25), rozhodnutie Komisie 2006/347/ES z 3. januára 2006 o vnútroštátnych ustanoveniach oznámených Švédskym kráľovstvom podľa článku 95 ods. 4 Zmluvy o ES týkajúcich sa maximálne prípustného obsahu kadmia v hnojivách, bod 39 (Ú. v. EÚ L 129, 17.5.2006, s. 19), rozhodnutie Komisie 2006/349/ES z 3. januára 2006 o vnútroštátnych ustanoveniach oznámených Rakúskou republikou podľa článku 95 ods. 4 Zmluvy o ES týkajúcich sa maximálne prípustného obsahu kadmia v hnojivách, bod 39 (Ú. v. EÚ L 129, 17.5.2006, s. 31).

([20]) Rozhodnutie (EÚ) 2018/702, bod 54, rozhodnutie 2006/348/ES, bod 40, rozhodnutie 2006/347/ES, bod 41, rozhodnutie 2006/349/ES, bod 41.

([21]) Rozhodnutie (EÚ) 2018/702, bod 55, rozhodnutie 2006/348/ES, bod 42, rozhodnutie 2006/347/ES, bod 43, rozhodnutie 2006/349/ES, bod 43.

(94) Pri posudzovaní toho, či sú oznámené vnútroštátne ustanovenia primerané a potrebné na dosiahnutie ich cieľa, je potrebné vziať do úvahy viacero faktorov. Komisia musí vyhodnotiť, či je úroveň ochrany vyplývajúca z limitnej hodnoty kadmia stanovenej v oznámených vnútroštátnych ustanoveniach vyššia ako v harmonizačnom opatrení a účinná pri ochrane ľudského zdravia a života na jednej strane a životného prostredia na strane druhej.

(95) Oznámené vnútroštátne ustanovenia majú chrániť ľudské zdravie a životné prostredie tým, že predídu hromadeniu kadmia v pôde. Slovenská republika vo svojom oznámení Komisii odôvodnila potrebu výnimky odkazom na osobitné okolnosti, ktoré sa týkajú vysokej kyslosti a nízkeho obsahu organickej hmoty v poľnohospodárskych pôdach Slovenska a následných negatívnych účinkov na obsah kadmia v pôde a na zdravie obyvateľov krajiny. Približne 70 % poľnohospodárskych pôd Slovenska je kyslých alebo extrémne kyslých a vo veľkej časti z nich sa zvyšuje nedostatok organickej hmoty, čo vedie k situácii špecifickej pre tento členský štát, v dôsledku čoho je zvlášť zraniteľný z hľadiska hromadenia kadmia v pôdach.

(96) Okrem toho sa stanovila maximálna limitná hodnota koncentrácie kadmia v hnojivách na úrovni 20 mg/kg P_2O_5 alebo nižšej ako účinný nástroj na vylúčenie dlhodobého hromadenia kadmia v pôde počas 100 rokov.

(97) Ak sa zohľadnia aj prvky, ktoré sa týkajú osobitnej situácie Slovenskej republiky, možno oznámené vnútroštátne ustanovenia považovať za potrebné na dosiahnutie cieľov, ktoré sledujú.

(98) Slovenská republika okrem toho tvrdí, že vo väčšine hnojív na trhu je obsah kadmia nižší ako limitná hodnota 20 mg/kg P_2O_5, aj keď sa to v prípade hnojív ES v súčasnosti nevyžaduje. Stanovenie limitnej hodnoty 20 mg/kg P_2O_5 preto výrazným spôsobom nenaruší trh.

(99) Uplatňovanie iných opatrení, napríklad uplatnenie obmedzení, by bolo veľmi ťažké prakticky regulovať a nemuseli by sa dosiahnuť ciele, ktoré sledujú. Komisia sa domnieva, že zachovanie oznámených vnútroštátnych opatrení nie je neprimerané a nepredstavuje prekážku fungovania vnútorného trhu v zmysle článku 114 ods. 6 ZFEÚ.

(100) Vzhľadom na túto analýzu sa Komisia domnieva, že podmienka týkajúca sa neexistencie prekážok fungovania vnútorného trhu je splnená.

2.2.2.3. Časové obmedzenie

(101) Aby bolo možné obmedziť vnútroštátne opatrenie a prípadnú prekážku fungovania vnútorného trhu na to, čo je jednoznačne nevyhnutné na dosiahnutie cieľov sledovaných Slovenskou republikou, je potrebné vnútroštátnu výnimku časovo obmedziť. Ak by sa harmonizovaná limitná hodnota v budúcnosti stanovila na úrovni limitnej hodnoty Slovenska alebo nižšej, výnimka by už nebola nevyhnutná.

(102) Harmonizovanú limitnú hodnotu by bolo možné stanoviť na úrovni limitnej hodnoty Slovenska alebo nižšej len prostredníctvom rozhodnutia Európskeho parlamentu a Rady na základe návrhu Komisie, napríklad v zmysle revízie uvedenej v článku 49 písm. b) nariadenia (EÚ) 2019/1009. Obdobie, na ktoré sa udeľuje výnimka, by preto týmto rozhodnutím nemalo byť obmedzené na určitý dátum, ale malo by zodpovedať takémuto budúcemu rozhodnutiu zákonodarcu.

(103) Je to v súlade s článkom 3 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2019/1009, v ktorom sa stanovuje, že výnimky z nariadenia (ES) č. 2003/2003 v súlade s článkom 114 ods. 4 ZFEÚ vo vzťahu k obsahu kadmia sa môžu uplatňovať naďalej, kým sa nebudú na úrovni Únie uplatňovať harmonizované limitné hodnoty obsahu kadmia vo fosforečných hnojivách, ktoré sa rovnajú vnútroštátnym hodnotám alebo sú nižšie.

(104) Schválenie oznámených vnútroštátnych ustanovení preto má platiť, až kým sa nebudú na úrovni Únie uplatňovať revidované harmonizované limitné hodnoty rovné limitnej hodnote Slovenska alebo nižšie.

3. **ZÁVERY**

(105) Z hľadiska uvedených skutočností by sa malo dospieť k záveru, že oznámenie Slovenskej republiky o zachovaní vnútroštátnych ustanovení, ktoré sa odchyľujú od nariadenia (EÚ) 2019/1009, predložené 9. augusta 2019, je prijateľné.

(106) Komisia okrem toho konštatuje, že oznámené vnútroštátne ustanovenia:

— spĺňajú potreby z dôvodu ochrany ľudského zdravia a životného prostredia,

— sú primerané sledovaným cieľom,

— nie sú prostriedkom svojvoľnej diskriminácie,

— nepredstavujú skryté obmedzovanie obchodu medzi členskými štátmi.

(107) Komisia preto zastáva názor, že oznámené vnútroštátne ustanovenia možno schváliť,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Vnútroštátne ustanovenia oznámené Slovenskou republikou podľa článku 114 ods. 4 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, ktoré sa odchyľujú od nariadenia (EÚ) 2019/1009, pokiaľ ide o obsah kadmia vo fosforečných hnojivách, t. j. zákaz uvádzať na slovenský trh fosforečné hnojivá obsahujúce aspoň 5 hm. % P_2O_5 uvedené v bode 3 písm. a) podbode ii) v PFC 1(B) a bode 2 písm. a) podbode ii) v PFC 1(C)(I) prílohy I k nariadeniu (EÚ) 2019/1009 s obsahom kadmia vyšším ako 20 mg/kg P_2O_5, sú schválené až do uplatnenia revidovanej harmonizovanej limitnej hodnoty, ktorá sa rovná limitnej hodnote stanovenej Slovenskou republikou alebo je nižšia, na úrovni Únie.

Článok 2

Toto rozhodnutie je určené Slovenskej republike.

V Bruseli 6. auagusta 2020

Za Komisiu
Thierry BRETON
člen Komisie